

Popisná statistika - úvod

- zjišťuje (získává) a poskytuje číselné i slovní údaje (informace);
- o jevech hromadné povahy;
- v oblasti ekonomiky a společnosti.

Zcela obecně pak při tzv. **statistických zjišťováních** zpravidla provádíme popis či měření velkého množství jistých hmotných objektů (např. výrobků, stromů či lidí), čímž získáme velké množství údajů (většinou číselných). Těmto údajům budeme říkat **hromadná data** (učený název pro hromadu čísel a údajů). Vzhledem k tomu, že získaná data nejsou v surové podobě ničím jiným než chaotickou a neuspořádanou horou údajů, nelze z nich bez dalšího zpracování vyčíst prakticky žádné užitečné informace. A právě takové zpracování hromadných dat, které vede k odhalení informací a zákonitostí v těchto datech skrytých, je předmětem statistiky.

1 Statistický soubor

Statistický soubor je množina všech prvků, které jsou předmětem daného statistického zkoumání. Každý z prvků je statistickou jednotkou. Prvky tvořící statistický soubor mají určité společné vlastnosti - tzv. **identifikační znaky** - umožňující určit, zda prvek do daného statistického souboru patří nebo nepatří. Identifikační znaky tedy statistický soubor vymezují.

Z hlediska cílů statistického zkoumání sledujeme na prvcích statistického souboru jednu nebo více vlastností - **sledované znaky**. Pokud sledujeme pouze jednu vlastnost, dostáváme jednorozměrný statistický soubor. Pokud sledujeme více vlastností, dostáváme vícerozměrný statistický soubor. Při popisu vícerozměrného statistického souboru se zaměříme pouze na dvojrozměrný statistický soubor.

Podle druhu hodnot dělíme sledované (statistické) znaky na:

- **kvantitativní**, které nabývají číselných hodnot (hmotnost, délka, pevnost, cena, doba, životnost, ...);
- **kvalitativní**, které nemají číselný charakter a lze je vyjádřit slovně (barva, jakostní třída, podmínky provozu, tvar, ...)

Kvantitativní znaky dělíme na:

- **diskrétní**, jestliže nabývají pouze oddělených číselných hodnot (počet zmetků, počet vad, kusová produkce apod.);
- **spojité**, které nabývají všech hodnot z nějakého intervalu reálných čísel (rozměr výrobku, doba do poruchy, cenový index apod.)

Kvalitativní znaky dělíme na

- **ordinální**, jejichž slovní hodnoty má smysl uspořádat (jakostní třídy, klasifikace apod.);
- **nominální**, jejichž slovní hodnoty postrádají význam pořadí (barva, tvar, dodavatelé apod.)

Zobrazení údajů lze provádět ve formě tabulek a grafů. Grafy mohou být různého typu (sloupcové, koláčové, ve formě křivky, ...) Než se budeme zabývat přesnějším zavedením pojmů popisné statistiky, ukážeme na Tabulkách 1–1 a Obrázcích 1–12 některé výsledky statistického výzkumu. Tyto výsledky jsou převzaty z Českého statistického úřadu a obsahují jak statistické soubory s kvantitativními, tak i kvalitativními znaky.

Pořadí 2006	jméno	počet	pořadí 2005	pořadí jména mezi otci 2006
1.	Jakub	292	2.	24.
2.	Jan	284	1.	5.
3.	Tomáš	197	3.	6.
4.	Ondřej	168	5.	28.
5.	Lukáš	165	8.	24.
6.	David	152	15.	13.
7.	Vojtěch	151	9.	51.
8.	Adam	148	4.	72.
9.	Martin	146	6.	4.
10.	Matěj	144	10.	94.

Tabulka 1: Oblíbenost chlapeckých jmen v lednu 2006 v porovnání se jménem otců

Pořadí 2006	jméno	počet	pořadí 2005	pořadí jména mezi matkami 2006
1.	Tereza	227	1.	48.
2.	Adéla	172	3.	74.
3.	Kateřina	167	10.	5.
4.	Natálie	162	4.	94.
5.	Anna	157	5.	44.
6.	Eliška	154	2.	65.
7.	Karolína	129	6.	69.
8.	Kristýna	117	7.	68.
9.	Veronika	112	12.	20.
10.	Lucie	106	11.	6.

Tabulka 2: Oblíbenost dívčích jmen v lednu 2006 v porovnání se jménem matek

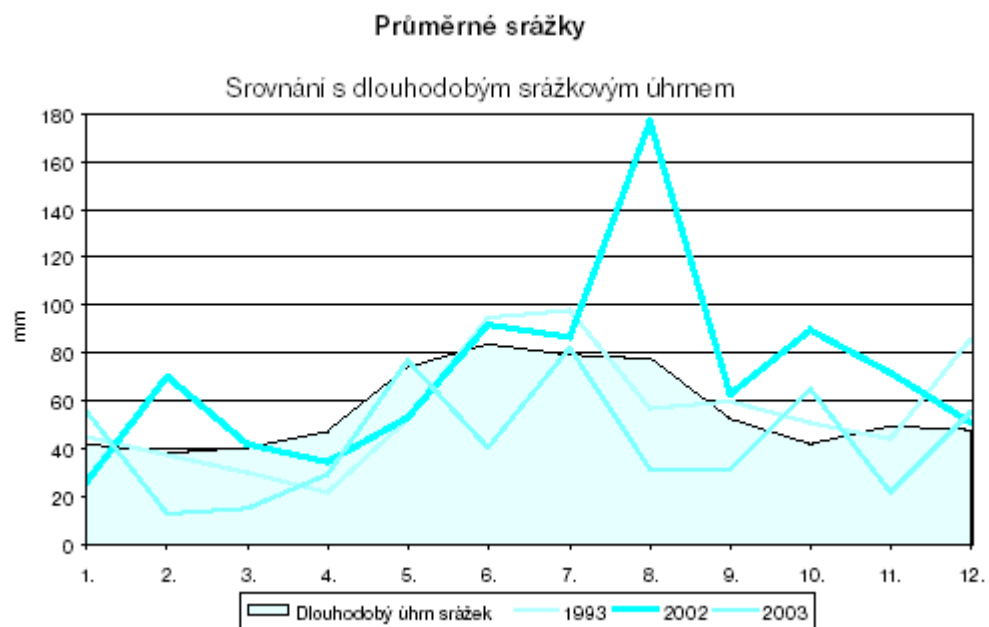
Chráněná území

	počet		rozloha ¹⁾ (tis. ha)	
	1993	2003	1993	2003
Národní parky	3	4	111,1	119,0
Chráněné krajinné oblasti	24	24	1042,4	1 042,5
Národní přírodní rezervace	124	110	26,8	27,9
Národní přírodní památky	100	102	4,8	2,7
Přírodní rezervace	480	750	17,6	35,4
Přírodní památky	908	1 180	26,3	27,2

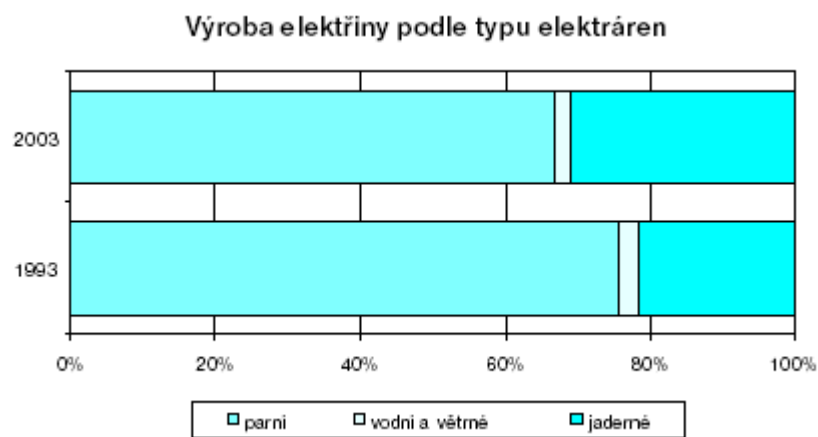
¹⁾ souhrn ploch neodpovídá součtu jednotlivých kategorií chráněných území, neboť některá chráněná území se vzájemně překrývají

Národní parky v roce 2003

Obrázek 1: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

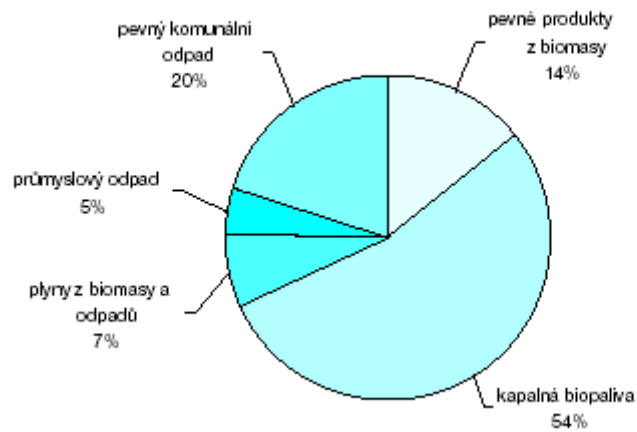

Obrázek 2: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

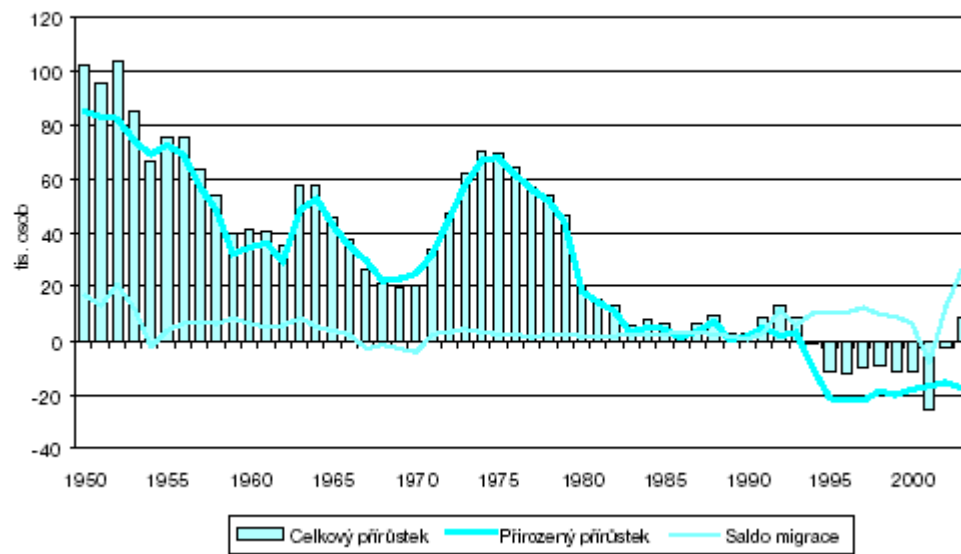
Obrázek 3: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

Spotřeba obnovitelných druhů paliv na výrobu tepla v roce 2003

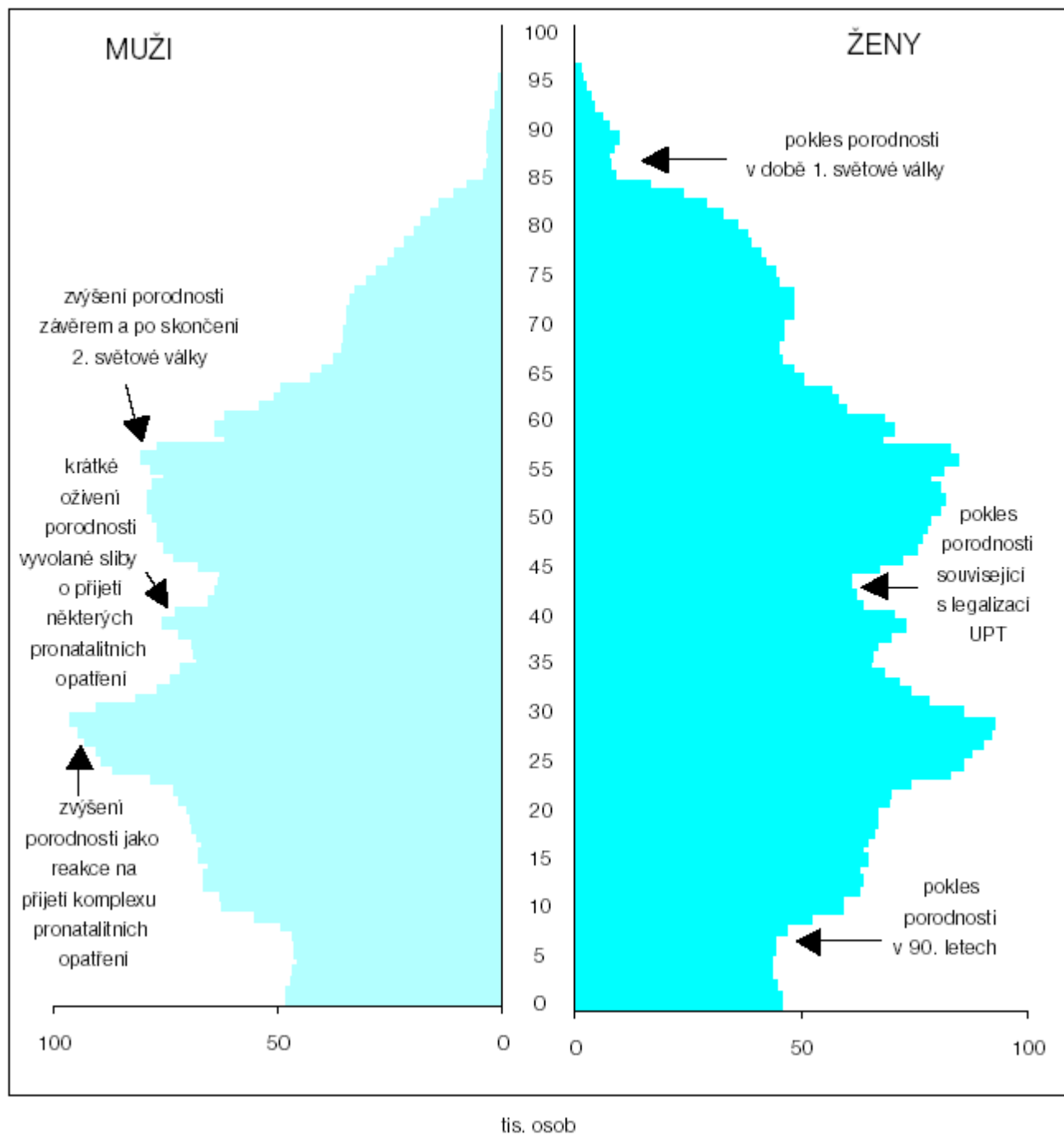
Obrázek 4: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

Přírůstek obyvatel

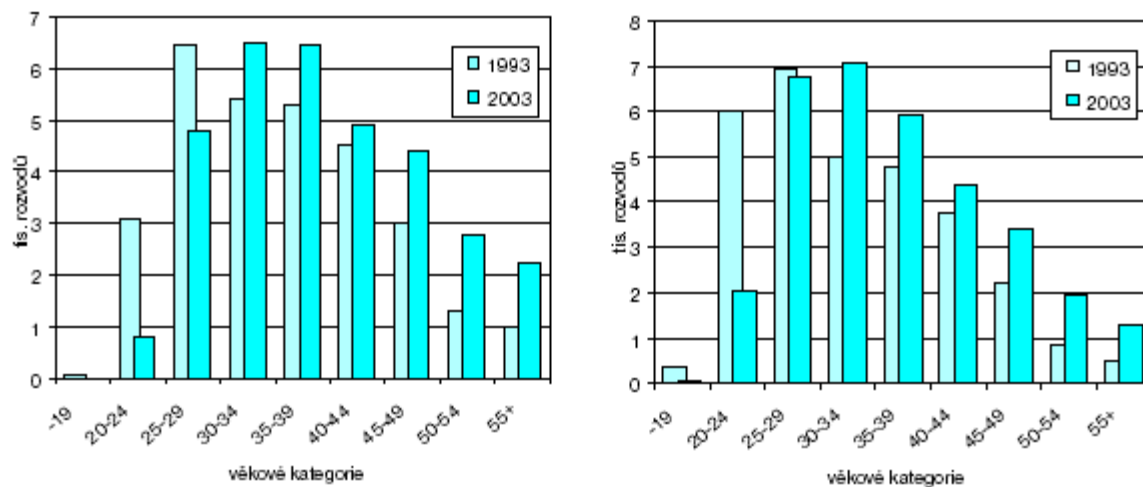
Obrázek 5: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

Věkové složení obyvatelstva k 31. 12. 2003

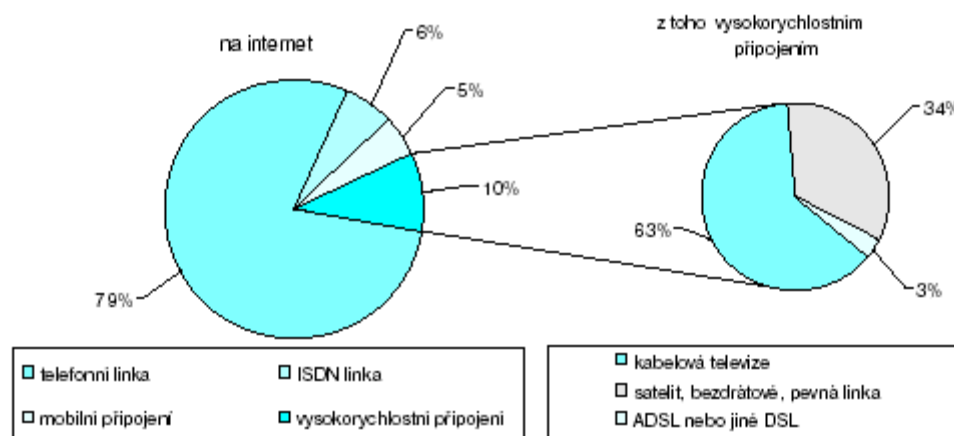
Obrázek 6: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

Rozvody podle věku

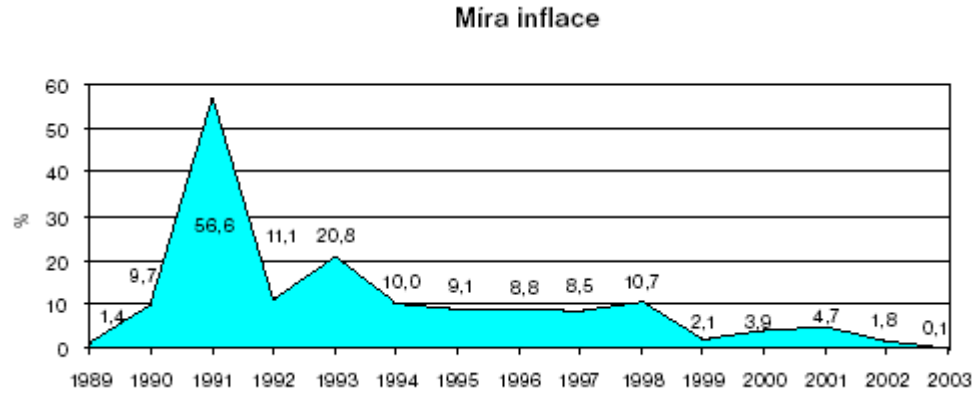

Obrázek 7: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

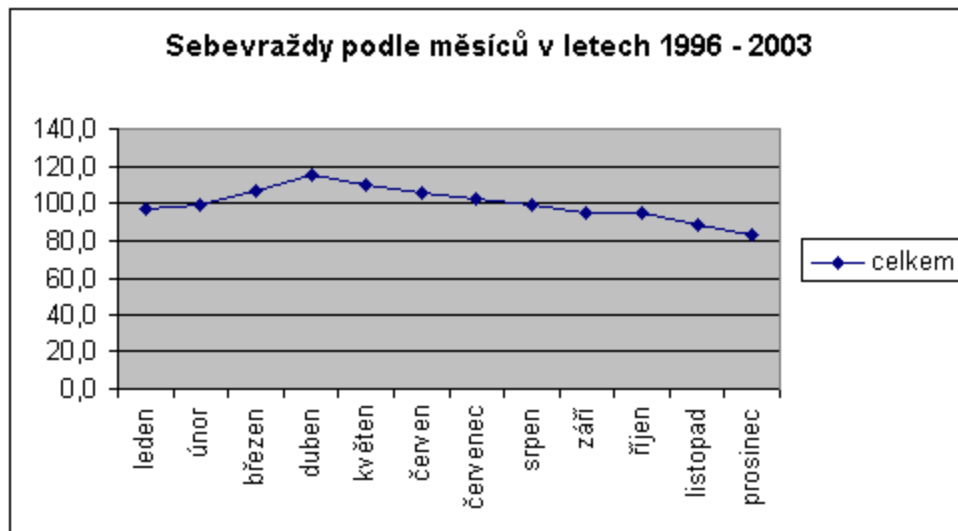
Připojení počítače v domácnosti

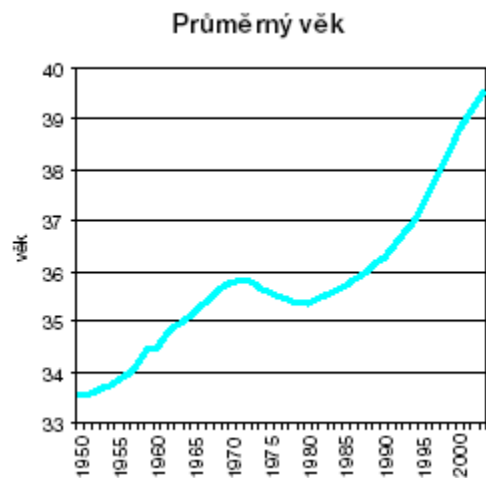
Obrázek 8: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

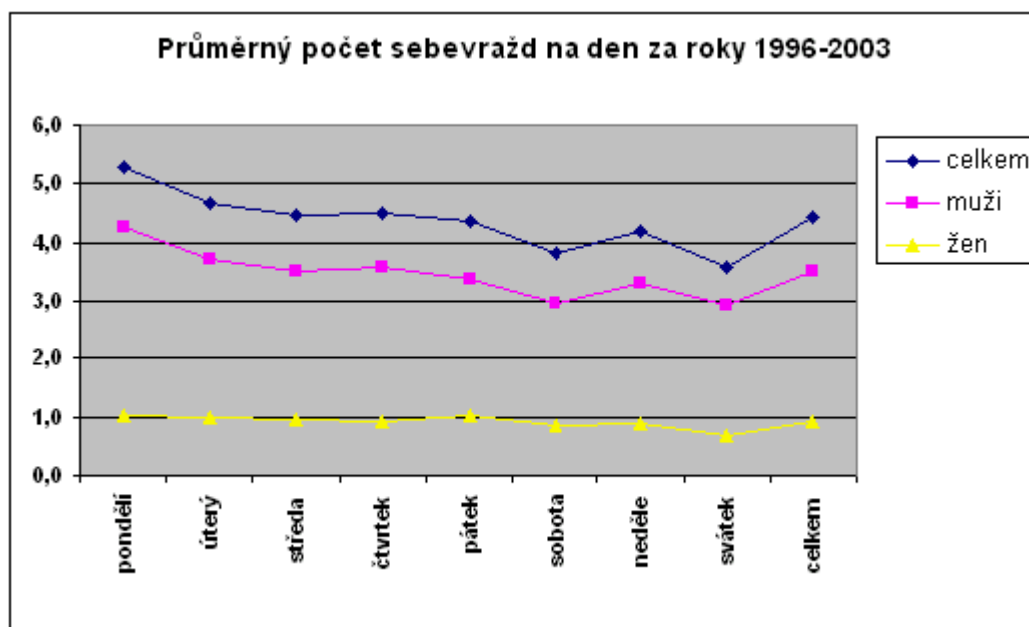
Obrázek 9: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

Obrázek 10: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

Obrázek 11: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů

Obrázek 12: Ukázka zobrazení zpracovaných údajů